

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 290.

V Ljubljani, v torek 20. decembra 1898.

Letnik XXVI

Protest goriških županov.

Odločen korak goriških županov je vzbudil v narodu splošno radost. Glasi se:

Slovensko prebivalstvo poknežene grofovine Goriško-Gradiške je strmelo, ko je slišalo, kaj se je godilo na dan cesarjeve petdesetletnice v »Šolskem domu« v Gorici: kako so namreč organi javne varnosti kalili cerkveno opravilo blagoslovljenja, kako so sredi patrijotične svečanosti zahtevali in dosegli, da se je odstranila naša narodna zastava s poslopja, kako so z najstrožim postopanjem zbegali in s strahom napolnili šolsko mladino, kako so največjo nevoljo in opravičeni srd vzbudili v zbranem občinstvu — in vse to brez najmanjšega opravičenega povoda; — saj se je cela slavnost do tistega trenutka, ko so jo siloma pretrgali policijski organi, vršila popolnoma mirno in dostojno, (kakor so vestno in natančno popisali gospodje poslanci dr. Gregorčič in tovariši v svoji že stavljeni interpelaciji).

Slavno glavarstvo je hotelo najti povod, da je podrlo nedolžno in ob enem vzvišeno slavnost in tako ogrenilo goriškim Slovencem dolgo pričakovani dan, — v tem, da so, kakor pravi v svojem odloku, barve na naši zastavi — barve zunanje države. Ta razlog pa je čisto ničev; kajti, če so te barve — pa drugače razvrščene — francoske, srbske in drugih držav, nahajajo se one vendar v grbu Goriško-Gradiške grofovine, so zraven tega barve Kranjske kronovine in so bile in so še vedno barve slovenskega naroda. Ko so se leta 1848 zbirale naše narodne straže v obrambo dežele in cesarstva proti napadom skupnega sovražnika, zbirale so se pod belo-modro-rudečimi

zastavami in solkanska občina hrani še dandanes v največji časti narodno trobojnico iz leta 1848. Vselej, ko je prihajal naš presvetli cesar v deželo, ali ko so drugi udje prejasne cesarske hiše, pa tudi ministri, namestniki itd. obiskali naše kraje, pozdravljale so jih naše občine vedno in povsodi z državnimi zastavami in z narodnimi trobojnicami. Večina naših narodnih društev ima slovensko trobojnico kot društveno zastavo in to je izrecno po pravilih dopuščeno. Na dan petdesetletnice cesarjevega vladarstva so po vseh slovenskih krajih naše dežele in tudi v najbližji okolici goriškega mesta plapolale slovenske trobojnice v znamenje veselja in splošnega navdušenja, in kakor smo poizvedeli, je bilo tudi v tržaškem mestu razobešeno lepo število takih zastav, ne da bi se kdo nad tem izpodtikal, in še manj, da bi bilo to provzročilo kako oblastveno prepoved.

Samo v goriškem mestu se je zdelo politični oblasti potrebno, zabraniti to, kar je povsod drugod dovoljeno Slovencem; samo v goriškem mestu je politično oblastvo odredilo svoje organe, da so, če treba, s silo zaprečili razobešanje slovenskih zastav, da so s svojim oblastnim postopanjem podrli najlepšo patrijotično slavnost slovenskih meščanov, da so globoko užalili z njimi vred slovensko prebivalstvo cele dežele.

Da, v Gorici — morajo vsikdar zvesti Slovenci — neki svojati na ljubo — v dno srca skrivati svojo udanost za dom in cesarja — jej ne smejo dajati izraza z razvijanjem svojih zastav, — tu se preži tudi na vsak živio-klic, ki se vzdigne iz navdušenega slovenskega grla — kajti z našimi zastavami in z našim jezikom se vznemirujejo meščani druge narodnosti, se kazi »čisto itali-

janski značaj« goriškega mesta. In da se to ne zgodi, nad tem čuje zvesto argusovo oko slovenskega političnega oblastva.

Zato morajo goriški Slovenci skrivati svojo staro častno zastavo, se morajo novinci o vojaškem naboru, se mora naše ljudstvo o slavnostnih shodih — kolikor mogoče ogibati mesta — sploh mora goriški Slovenec prenašati poniževanje za poniževanjem brez konca in kraja.

Naredba slav. c. kr. okrajnega glavarstva, tikajočega se svečanosti v »Šolskem domu« dne 2. decembra t. l. je do skrajne meje užalila slovensko prebivalstvo cele dežele, in ker so skoro vse občine s svojimi prispevki pripomogle v to, da se je zgradil »Šolski dom«, in ker nameravajo tudi za naprej podpirati, da se bode vzdrževal in ohranil, — zato smatramo vdano podpisani župani za svojo dolžnost, da v imenu svojih občin, ki so takorekoč solastnice »Šolskega doma«, odločno protestujemo proti neopravičenemu in silno razžalljivemu postopanju političnega oblastva — ter pridružuje se interpelaciji naših državnih poslancev, prespoštljivo, nujno prosimo: Vaša prevzvišenost naj blagovoli vkreniti, da se da užaljenju slovenskega prebivalstva naše dežele v najkrajšem času primerno zadoščenje.

Vaša Prevzvišenost bodi uverjena, da nismo v tej prespoštljivi vlogi izrazili samo svojega osebnega mnenja, ampak da govorimo v popolnem soglasju z ljudstvom, katero imamo čast zastopati in v katerem se je že prav živo vzbudila nejevolja proti goriškemu c. kr. okrajnemu glavarstvu zaradi neopravičene, pretirane obzirnosti v korist italijanskim meščanom in brezobzirnega postopanja proti slovenskim prebivalcem, kadarkoli —

LISTEK.

Pomorščakovi prazniki.

(Po resničnem dogodku.)

»Zdaj vas pa Bog obvaruj!«

»In tebe, dragi moj Ernesto!«

»In mene tudi, soseda Lucijeta!«

»Tudi vas, tudi vas, zvesti nam prijatelj Josipo! Srečno jadrajte v daljni svet in še srečnejše se vrnite — o Božiči!«

»No, ta bi bila lepa, ako bi se ne, soseda Lucijeta! Baš na sveti večer se hočemo vrniti k Vam in tedaj se bomo imeli zopet dobro, ako —«

»Seveda, ako nas morski psi ne požró!« pristavil je šalivo Ernesto, vzel še oboje otročičev v naročje ter je poljubil v slovo. Nato sta se poslovila od Lucijete in odhajala proti pristanišču. Prav za prav se je napravila tudi Lucijeta, vzela sabo otročiča in spremila moža k ladji, kajti ni ji dalo drugače...

V pristanišču je vse vrelo ljudstva. Popotniki, ki so bili namenjeni v daljnjo Indijo, so se sprehajali zamišljeni po kamenitem tlaku ob morju, videlo se jim je na obrazu, da jim dolga vožnja vender vzbuja skrb, dasi je parnik, ki jih vzame v svoje zavetje, zanesljiv v vsakem oziru. Ženske so celo tako nemirne, da kar posedajo okrog po

zabojih in sodih ter se plaho ozirajo po vodnem velikanu, ki tako mirno stoji v vodi, kakor bi stal na trdnih tleh. Verige rožljajo in težki zaboji se dvigajo od tal in plavajo po zraku ter se zopet spuščajo v globočino ogromnega parnikovega trupla, ki je tako razsežno, da bi pogoltnilo pol mesta z vsem, kar ondi leze in gre.

Zadnji tovariši so izginili v kupčijski ladji in zvonec je dal v tretjič znamenje za odhod.

Naglo so se pozdravili popotniki s spremlja-jočimi jih ter zbežali na krov ladije po ozki brvici, ki družijo isto s pobrežjem.

Ernesto se je z nova poslovil od svojih, dvignil pomorsko čepico in se podal s tovarišem na krov.

»O Božiči!« je klicala Lucijeta.

»Ako Bog da!« je odmevalo od krova.

Vodni kolos se je zazibal, vodovje je zašumelo pod vijakom in čedalje širji prepad je ločil odmikajočo se ladjo od suhega brega. Lucijeta je še stala na bregu in mahala z robcem, tudi otročiča sta mahala z ročicama, sem od ladije pa je pozdravljalo dvoje temnih postav, dokler ni črni parnikov dim zavil ladjo v temotno krilo.

* * *

Življenje pomorščaka na trgovskih ladjah ni baš zavidanja vredno. Trgovske ladje tekmujejo med seboj glede prometa in na tem tekmovanju

mora biti udeleženo vse, kar slučajno stoji v službi bogatašev, lastnikov ladij, katerim je prvo lastni dobiček, potem šele položaj uslužbencev. Le-ti morajo skrbeti, da čisto ugodijo strogim načelom trgovca, in pri tem pozabljajo nemalokrat na svoj ljubi jaz. Saj morajo biti veseli in zadovoljni, da so še dobili na ladji službo, ki niti ni dokaj trajna in zanesljiva.

Ernesto je bil že tri mesece brez pravega zaslužka, predno je vstopil v službo na ladji »Indiana«, ki je bila v stalnem prometu z notranje indijskimi pristanišči. Skrbelo ga je za nedolžne otročiče, ako bi pred zimo ne dobil primerne službe, dasi je bil spreten pomorščak; potem pa se je čutil prav srečnega. In ne manj srečna je bila Lucijeta.

Ves čas, odkar je odplul parnik, je mislila, kako bi najkrasnejše priredila iznenadenje svojemu možu, ko se vrne iz tujine pod bliščeče se božično drevo. Da bi nestrpnost tem ložje prenašala, lotila se je necega dela, katero je hotela podariti Ernestu za praznike. V teh mislih je bila vsa srečna in zadovoljna in to tembolj, ker je zopet izginila ona mučna skrb za obstanek, ki je tako rada česta spremljevalka neimovitih ljudi.

Mej tem je plula »Indiana« od jednega pristanišča v drugo, odkladala in nakladala blago in ljudi in naposled se obrnila zopet proti domu.

(Konec sledi.)

dasi v zakonitih mejah — razodevajo svojo narodnost. Veže nas sveta dolžnost, prav nujno prositi, Vaša Prezvzišenost naj blagovoli ukreniti v osebju in postopanju c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici take korenite premembe, kakoršnih treba, da se pomiri naše silno užaljeno in vznemirjeno ljudstvo.

V Gorici, dne 10. decembra 1898.

Ta protest so poslali »Slovanski krščansko-narodni zvezi«, da ga ta predloži vladi z dostavkom, da vsi župani položijo svojo službo, ako v enem mesecu ne bo popolnega zadoščenja.

Slava Vam, vrli slovenski župani, bojevniki za čast svojega zatiranega naroda!

Resnica sili na dan.

O zadnjih dogodkih v Trstu smo prejeli naslednje poročilo:

Nekaj čudnega se je včeraj dogodilo v Trstu. »Progresso«, to je tisto društvo tržaške politične lahonske »elite«, katerej je duša — »Alliance Israelite«, je priredilo, oziroma hotelo prirediti opoludne v gledališču »Politeama Rossetti« sijajen manifest proti osnutju hrvatskega gimnazija v Pazinu.

»Piccolo« in njegov zvesti opróda »Indipendente« sta že več dni poprej delala reklamo za ta shod, prvi je, — v zavesti svoje velike moči in mogočnega upliva na tržaške mase — pozival na udeležbo vse meščanstvo tržaško, ki naj da odduška svojemu ogorčenju »proti toliki žalitvi ponosa italijanske narodnosti v Primorju« in drugi — »Impertinente« namreč, je celo pristavil, da vse delo proti zasnutju gimnazija ne bi izdalo nič, ako ne spregovori odločilne besede »moralna prestolnica Italijanov« t. j. Trst.

Iz tega samosvestnega pisarenja dveh prvih judovskih glasil bi bilo posneti, kakih uspehov sijonske ere v Trstu so si gotovi Abrahami in Izaki, da smatrajo njihovo tesno ognjišče v Trstu za »moralno (!) prestolnico Italijanov« vsega Primorja.

Toda kar sta oba žida hotela, zgodilo se je. Na poziv »Piccola« se je zbralo »vse meščanstvo« v gledališču »Politeama«, da dá ondi »izraza ogorčenja« proti toliki krivici, kakoršna se dogaja že desetletja dolgo na primorski obali . . .

Vsi prostori gledališča so bili natlačeno polni najrazličnejšega meščanstva. Gospodi od »Progressa« se je smejalo srce in iz njihove srede, od koder so s smehljajem motrili mase na galerijah, čuli so se počesto vzkliki: bravi, bravi! in druge besede priznanja in pohvale. Ob polu ene — tedaj ko »elita« še ne misli na kosilo, a ko »mase« sede pri »južinj« (sedaj so bile te mase vse na galeriji in kosilo je čakalo mrzlo doma) — ob polu ene zapoje zvonček in predsednik progressa onorevole Benussi se dvigne, da bi spregovoril, — že je odprl usta, tedaj pa zagrmí po celem gledališču, kakor bi bil potres rinil vanj: z galerij je zabučalo: »Fuora! Evviva socialismo! Doli z lenuhi, doli z judi! Proč z motilci miru! Proč s progresom, proč z oderuhi! Živela Avstrija!«

V tem trenutku se je pripetilo po dolgih letih prvikrat: oni, ki so bili navajeni dvigati gorjačo nad masami zatiranih, oni, katerih beseda je zmedla vse javne in družinske pojme v masi prebivalstva, ako je le padla ta beseda — oni so zdaj prvikrat prebledeli strahu in groze nad to maso, katero so menili že popolnoma pod svojimi nogami, kakor povezano krotko zver! In oni, ki so se pred par minutami hvalili in klicali »bravi, bravi!« tej masi, oni so zdaj naenkrat obrnili svojo besedo in jeli so dvigati grozilni prst proti galerijam ter klicati: »Lumpje! Nevredneži! Brutti, brutti!« Toda »povezana zver«, ki je sedaj še poniževalniše občutila sramotilno vez, je zdaj še le prav vzpela se po konci in »dala odduška svojemu ogorčenju«.

Navstal je nepopisen hrup in krik na galeriji; nekateri so že jeli lomiti klopi in okrajke od galerij in grozen trenotek bi to bil, ako bi ne bili mirili hladnej. V takem razburjenju javne nevolje so si pa še predrznili nekateri mogotci, da so hoteli na galerije dajati lekcije — toda naleteli so! »Meščanstvo« jih je pehalo po stopnicah nazaj, kakor razbojnike. Naposled se je moral raziti shod, ne da bi bili spregovorili besedico slepilci javnega mnjenja, in »Progresso« je

bil blamiran v globočino svoje napačne duše. V takem viharju tudi vladnega zastopnika ni več držalo, odšel je, zaključivši zborovanje, mesto njega pa je prišlo v gledališče več policistov.

Nenavadno čudno so se stvari zasukale včeraj v Trstu, stvari, ki bodo imele še posihodob mogočnih utisov na javno mnenje tržaško. In kako naj bi ne! Ali ne drži že desetletja dolgo židovska pest zastrtih oči priproste primorske javnosti? Ali ne tepta ta zarota že desetletja dolgo na najkrutejši način pravice primorske širje javnosti v prah? Ali se ne dogajajo pod pritiskom te krvoločne čre stvari, kakoršne morajo ostati na veke krvavi madež na zgodovini človeške kulture? Samo spomniti se treba vnebovpijočega nastopanja te framasonske čre proti krščanskemu prebivalstvu slovanske narodnosti zlasti še v zadnjih dneh na tržaških in devinskih tleh!

Ali je mogoče, da bi tržaška javnost slednjič ne prišla do spoznanja, kako grdo jo je vodila za nos kopica krivonosih okrutnežev?

Stvari, katerih je v svoji zverski strasti doprinašala židolahonska klika v Trstu in v Primorju, so morale oči odpreti celo tistim, ki so jih imeli najbolj zaprte za resnico.

In to so bili v marsičem tržaški socijalisti.

Govori se, da so vihar nad progresom uprizorili socijalisti, dasi to ni izključno res, kajti bilo je velik del meščanov, ki s socijalizmom niso v nikaki zvezi. A tudi mnogi treznejši socijalisti so spoznali, da se na tak način ne pride do cilja, do rešitve socijalnega vprašanja, spoznali so, da rovanje proti narodnostim in njihovim kulturnim ciljem ima le namen, najvažnejša kulturna vprašanja samo zavleči v korist človeškim pijavkam in v zabavo krivonosih »gorenjih desetisoč.«

Tržaški socijalisti so tudi spoznali, kako bridko za nos so jih vodili za časa volitev s kandidatom V. kurije, »poetom« Hortisem, ko so jim obetali zlate gradove, a jih smatrali le za orodje svoje nečiste nakane. Danes, ko igra Hortis v drž. zbornici s svojimi tovariši le ulogo smešnih in nepotrebnih harlekinov, danes so volilci V. kurije videli, kako nevredno se je postopalo z njimi.

In tako gre izpoznanje od vrst do vrst, in to spoznanje utegne roditi za prihodnost židovske čre tržaške usodepolnih ur.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. decembra.

Poslanska zbornica ima danes, kakor se splošno zatrjuje, svojo zadnjo sejo v tekočem letu. Vlada bo poskusila vse, da se danes reši načrt zakona o vravnavi uradniških plač, ki stopi v veljavo, ako bo pravočasno rešena, s 1. januarjem. Toda nikakor pa jo ni volja, pridržavati poslance še dalje na Dunaju, ako bi ne bila rešena v današnji seji vladna predloga, saj se že od leta 1867 ni pripetilo, da bi zborovala zbornica še peti dan pred Božičem. Toliče »marljivosti« in vztrajnosti še ni pokazal noben parlament. Seveda izgubi ta pohvala mnogo na svoji veljavi, ako pomislimo, koliko koristnega za blagor volilcev in monarhije se v tem zasedanju — ni storilo jedino vsled rogoviljenja kričaških elementov. Oficijelno se odgodi zasedanje morda še le v četrtek, kajti vladi se zdi potrebno, da se še jedenkrat snide nagodbeni odsek in reši prilogi k carinski in trgovinski zvezi. K nadaljnjemu zasedanju se snide državni zbor v času mej 12. in 17. januarjem. Pri zopetnem sestanku dobe poslanci v roke že dve cesarski naredbi na podlagi § 14., namreč o poluletnem nagodbenem in proračunskem provizoriju. Prvo naredbo predloži vlada ob enem s poročilom nagodbenega odseka, da se takoj lahko prične razprava o nagodbenih predlogah v plenumu poslanske zbornice.

Deželni abort razven istrskega, dalmatinskega, solnograškega in tirolskega se snidejo, kot smo že sporočili, prihodnjo sredo 28. decembra vsak na svojem določenem mestu. Zborovanje bo trajalo le nekaj dnij in bodo deželni zastopi rešili le proračunski provizorij za čas, dokler se ne snidejo v aprilu ali maju k rednemu zasedanju. Vsem tem zastopom bo tudi došla cesarjeva zahvala za izraze udanosti povodom vladarske pet-

desetletnice. Največ zanimanja bo povzročilo zasedanje v češkem deželnem zboru. Tu namreč pričakuje češka večina odgovora na zadnjo adresu, ki je dala povod, da se nemški poslanci niso udeleževali nadaljnjih sej. Tudi letos še ni gotovo, kaj storé nemški poslanci. Schönererjanska klika bo gotovo delovala na to, da se opozicija ne udeleži zasedanja, dokler niso razveljavljene jezikovne naredbe. Konečno se izreko o tem nemški poslanci na skupnem shodu dne 27. decembra, ki ga sklicuje načelnik izvrševalnega odbora, poslanec dr. Schlesinger.

V ogerski poslanski zbornici vršila se je včeraj razprava o predlogu starostnega predsednika, naj zbornica sama določi, kedaj naj se vrši volitev predsednika. Določil pa je ob enem, naj se to izvrši takoj drugi dan po dotičnem sklepu zbornice. O tem nasvetu se je vnela zelo dolgotrajna debata, ki se nadaljuje še v današnji seji. Govorili so poslanci Košut, Pulszky, Apponyi in Tisza. Prvi se je pečal po največ z bivšim predsednikom ter pripovedoval, kake lastnosti mora imeti mož, ki bo v bodoče predsedoval razpravam zbornice. Poslanec Pulszky je udrihal po opoziciji v splošnem, na izvajanja Apponyjeva glede znanega načrta pa je odgovarjal avtor sam, poslanec Stefan Tisza. Ako pojde tako dalje, še ta teden ne bo rešena razprava o predlogu starostnega predsednika.

Demonstracije proti bolgarski vladí.

Minulo nedeljo popoldne priredili so pristasi Radoslavova shod, ki je vsprejel resolucijo, naj se knezu izrazi želja, da čim preje odstrani sedanje vlado, ker namerava nakupiti orijentalno železnico, kar jo je na bolgarski zemlji, vsled česar preti baje deželi velika nevarnost. Kmalu po shodu pa se je začul klic: Proč z vlado! Živel knez! in poziv, naj se podajo vsi vdeležniki h knezu. In res se je temu klicu odzvalo skoro vse navzoče občinstvo. Policija je skušala zapreti pot, toda v tem trenutku se je pričel ljut boj mej demonstranti in policijo, kateri je naposled prišla na pomoč še konjenica in orožništvo. Ranjenih in aretovanih je bilo na obeh straneh več oseb. Policija je konečno dovolila, da se sme podati h knezu samo predsedstvo. Toda tudi to ni moglo dalje, ker je od neke strani jelo dežiti nanj kamenje. Umakniti se je moral s pozorišča tudi notranji minister.

V Švici se neprestano množi število priseljencev iz sosednjih držav, mej tem se pa izseljujejo včasih kar cele družine pravih Švicarjev. Največ ptujih prebivalcev dá Nemčija, ki ima sedaj do 80.000 svojih podanikov na švicarskih tleh, za njo pride Francija s 35.000, Avstro-Ogerska z 10.000 in potem Italija. V Mestih Curih, Geneva, Bazel in St. Gallen je nad 40 odstotkov inozemcev. Polovica avstrijskih podanikov živi v Curihu. S tem dejstvom pečal se je v jedni zadnjih sej švicarski narodni svet ter sklenil nasvetovati zveznemu svetu, naj temeljito proučava vprašanje, kako se izogniti nevarnosti, ki preti sedaj za slučaj vojske. Švica bo namreč kmalu ob vse vojaštvo, ako pojde tako dalje. Člani priseljenih rodbin morajo v svojo domovino, Švicarji, kar se jih je izselilo, bi pa ne marali na domača tla in tako preti lahko tej republiki velika nevarnost. Vsled tega se smatra za nujno potreben zakon, ki bo olajševal inozemcem pridobitev državljanstva, kar bo ugodno za dotičnike same, v slučaju vojske pa za celo Švico.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. decembra.

(Deželni zbor kranjski) ima svojo prvo sejo v sredo, 28. decembra, ob 11. uri v dvorani na starem strelišču. Pred zborovanjem bo ob 10. uri sveta maša v stolni cerkvi.

(Poslanca pl. Berks in Žičkar) sta dné 9. dec. v državnem zboru izročila prošnje za vseučilišče in nadšodišče v Ljubljani, priposlane jima od sledeče imenovanih občinskih zastopništev: Zakot, Braslovče, Ceremožišče, Kočice, Nadolje, Stenice, Zreče pri Konjicah, Kotrdež, Sevnica ob Savi. V istej seji je gosp. Žičkar predložil prošnjo občine Zreče, ki želi slovenske napise in slovensko poslovanje pri železnica po slovenskih krajih, imenito po Malem Štjaru. V ime pojasnila se nam iz Zreč poroča: Nedavno je neki Zrečan svojo poslatev poslal na kolodvor v Konjicah. Poslatev

bila je namenjena v Rače pri Mariboru. Ime bilo je na vozni list napisano slovenski. Uradnik v Konjicah je list vrnil odpošiljatelju, ki biva v eno uro oddaljenih Zrečah, ter zahteval, naj se адреса napiše nemški. Odpošiljavec je vstregel, pa na novem listu, za katerega je odšel zopet primeren znesek denarja, a »stari« list si je navlašč pridržal, da se lahko spominja na pesnika, ki je rekel, da »Slovenec doma doma ni«.

(Promocija.) Na dunajskem vseučilišču je bil prošlo soboto promoviran doktorjem modroslovja g. Josip Komljanec, namestni učitelj na tukajšnji nižji gimnaziji. Čestitamo.

(Gledališče.) V nedeljo dne 18. t. m. videli smo letos prvič burko v petih dejanjih: »Veseli dan ali Matijček se ženit«. Ker je ta igra že pred osmimi leti praznovala stoletnico, kar jo je Linhart spravil na slovenski oder, zato o njej sami ne govorimo — saj jo poznajo vsi prijatelji slovenske Talije — pač pa pripomnimo nekaj o načinu igranja. Glavni vlogi imela sta g. Housa kot Matijček in gđc. Polakova kot Nežika. Obadva sta sveji vlogi v obče dobro pogodila, le pri prvem smo preveč čuli šepetalca. Vrh tega pa tudi ne moremo reči, da bi se bil gospod Housa vedno držal v mejah estetike in je parkrat prekoračil svojo vlogo. Imenovana dva pela sta tudi vložke. Gospod Housa se je še o pravem času spomnil, kje kritik sedi, kar pa je pela gđna. Polakova sama, ugajalo je le petošolcem in k večjemu še kakemu predmetu petošolskih sanj. Ugajala sta nam poleg imenovanih dveh tudi gospod Danilo kot baron Naletel in gospa Danilova kot Rožalija. Gđna. Vračko ima prešibek glas, sicer obeta postati dobra moč. Gospod Inemann imel je sicer zelo kratko vlogo, pa jo je izvrstno pogodil. Tudi gospod Verovšek in gospod Orehek sta se dosti dobro obnesla. Prihodnja predstava je danes, in sicer prvič na našem odru F. Ganglov »Sin«, rodbinska drama v štirih dejanjih.

(Repertoar slovenskega gledališča.) Danes, 20. t. m. se vrši premijera izvirne Ganglove drame »Sin«. Pripominjamo, da je prevzela na mestu gđc. Vračko ulogo Márice gospa I. Polakova. — Jutri, v sredo, 21. t. m. poje ulogo Leonore v »Trubadurju« gđc. A. Kopiaš, bivši člen zagrebške opere.

(Božične pesmi) izdal Ivan Zupan, orglar v Kamni Gorici, so že lansko leto popolnoma pošle in se razprodale. Č. naročniki, koji so že lansko leto po njih povpraševali in se tudi letos mnogo oglašajo, naj blagovolé oglase ponoviti in ako dojde primerno število naročil, tedaj se oskrbi drugi natis in izdaja.

(Častnim občanom) izvolil je občinski odbor na Rovih v seji dne 18. decembra t. l. radi izvanrednih zaslug za občino rovsko preblagorodnega gospoda Jerneja Andrejka, garde in ritmojstra telesne straže Nj. Veličanstva presvetlega cesarja.

(Povodom izrednega pomnoženega poštnega prometa) o božičnem času se bodo od 21. do 24. t. m. podaljšale uradne ure pri tukajšnji predaji pošiljatev vožne pošte, in sicer tako, da se bodo od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer brez presledka vsprejemale pošiljatev. Občinstvo se zaradi tega z ozirom na lastni prid, kakor tudi na to, da pošti omogoči njeno težavno nalogo lažje in ugodnejše rešiti, nujno povablja, da kolikor mogoče že v dopoldanskih urah ali vsaj kmalu popoldne pošiljatev na pošto prinese, ako želi, da se takoj isti dan odpošljejo. Da gredo poštni manipulacije hitreje in lažje od rok, se priporoča za voje obsegu, teži in daljavi pota, katerega imajo narediti, primerno trdno in trpežno narediti in natančno in razločno nasloviti. Naslov sam naj se zapiše naravnost na papir, platno ali v kar je blago zavito; če bi pa to ne bilo mogoče, naj se naslov na pošiljatev prišije ali pa tako prilepi, da se cel naslovni listek dobro in trdno drži, nikakor pa ne zadostuje, naslov samo s pečatnim voskom napečatiti. Zelo se priporoča, tudi v pošiljatev prideti še drugi taki naslov, ker je potem, ako se jo odpre, pošti mogoče, dostaviti jo tudi, če bi se zunanji naslov zgubil ali pa tako zbrisal, da ga ni mogoče več brati. Želeti je tudi, da stranke spremnice pravilno napišejo in vsebino natanko naznanijo, da se jim ne delajo ovire pri predaji. Da bode mogoče dohajajoče pošiljatev hitreje dostavljati, se posamezne stranke kar najuljudneje prosijo, dostavljalca poštnih pošiljatev kolikor mogoče hitro in nemudno odpraviti, t. j. hitro pod-

pisati oddajne listke in poravnati poštno pristojbino, kajti vsako tudi najmanjše zadrževanje zavira občutno ves promet.

(Piranski protest.) V nedeljo 18. t. m. je zborovala lahonska klika proti hrv. gimnaziji v Pazinu tudi v »črnem Piranu«. Po navadi so se pridružali proti slovanskemu napredku in zborovalec Buba je predlagal resolucijo proti zasnutju gimnazija, ki je bila jednoglasno sprejeta. Druge nesreče v Piranu ni bilo, kajti ondi so bili »svoji« med svojimi in »Piccolo« poroča, da so se zborovalci razšli popolno mirno.

(Z lepim se hvalijo!) Ker so zabranili »socialisti«, tako se baha »Piccolo« po nedelji, da progresso ni mogel zborovati v »Politeami«, dal je »narodni italijanski duh« odduška svojemu srdu in patrijotičnemu ogorčenju na ulici. Tu da so se čuli klici: »Doli s hrvatskim gimnazijem! Živela italijanska Istra!« »Živela Italija!« S temi vskliki se je pomikal progresso po svoji blamaži v gledišču proti zavetju lahonskih zarot, kavarni »Chi-ozza« in se ondi podal kovat — nove načrte. Ali je pa hvale vredno klicati »doli s hrvatskim gimnazijem v Istri!« o tem naj bi vender premislili »Piccolo« in njegovi, ako imajo le še trohico človeškega čuta v sebi.

(Brzjavni in telefonski promet) meseca novembra 1898. Meseca novembra 1898 je znašalo število brzjav na c. kr. državnih brzjavnih postajah tržaškega ravnateljskega okraja, in sicer na Primorskem 243.109, na Kranjskem jih je bilo 31.361. Telefonski promet: a) V interurbannem telefonskem prometu je bilo v istej dobi: v Trstu 1644, v Opatiji 282, v Pulju 102, v Ljubljani 253 pogovorov; b) v lokalnem prometu posredovalo se je: v Trstu 200.000, v Pulju 5762, v Gorici 4510, v Opatiji 1462, v Ljubljani 13.182 pogovorov.

(V državni zbornici ob pamet prišel) je Poljak Ivan vitez Walentin. Prišel je na galerijo in se obnašal tako zgoraj, kakor Wolf spodaj. A med tem, ko sme Wolf vse, so pa pri poljskem vitezu napeli druge strune. V fraku in rokavicah so ga peljali sluge z galerije naravnost v norišnico. Tu se je pokazalo, da mož ni nor, ampak da ga je obnašanje Wolfovo tako razkačilo, da je dal svoji razburjenosti duška z obnašanjem, katero je dovoljeno inace samo zastopnikom čistega nemštva.

(Laška zanikernost.) Vojvodsko palačo v Benetkah, slavni »palazzo ducale«, so prepustili Italijani zadnji čas njegovi usodi, in ker on ne more obstati ob samih zgodovinskih spominih, ampak pogreša potrebnih popravkov, se je jeden del nevarno znižal, z arkad je popadalo mnogo okrasov, v veliki krasni dvorani je počil strop, in pri mostu vzdihov bo treba podpore postaviti, da se kaj ne zgodi.

(Katoliški učitelji.) Francoski katoliški shod je zelo tožil, da svetni ljudski učitelji pod pretezo nevtralnosti zavajajo otroke v brezverstvo, ter je izrekel nujno potrebo, da se poskrbi za vzgojo svetnih katoliških ljudskih učiteljev.

(Kokoši v Kini.) Popotnik pripoveduje, da je povsod spoznaval kokoši kot jako pridne, pravne živali v vsakem oziru, bivajoč v Kini pa je zvedel za neko posebno porabo kokošij v teh krajih. Na poseben način premotijo namreč kokljo, da vali ribja jajca. Poročevalec pravi, da ribja jajca Kitajci devajo v lupino kokošjih jajc, jo dobro zapažijo ter jajca podtaknejo pod kokoš. Čez nekaj časa vzamejo ribjo zalego iz jajc ter jo denejo v plitev ribnik, kjer se ribice sončijo, dokler niso toliko krepke, da jih denejo v jezero ali reko. Ako se ne izvalé ribe, se pa — race.

Društva.

(Gasilno društvo v Ljubljani.) Dne 26. t. m. na sv. Štefana dan priredi ljubljansko gasilno društvo svojo običajno božičnico. To je edina družinska veselica društva, kjer se zbere udje s svojci. Čisti dohodek veselice namenjen je podporni zalogi, zato se dobrotniki in prijatelji društva uljudno prosijo, da z obilnimi dobroti prihrane na pomoč.

(Za družbo sv. Cirila in Metoda.) Nove razglednice z mično sliko šmartinske vasi pri Litiji ter druge s sliko Koseskega ter sličico pesniku v spomin vzdane plošče prodaja tu v prid sv. Ciril-Metodijske družbe g. Ivan Trpin, beneficijant in g. trgovec Fran Razboršek v Šmartnem pri Litiji.

Darovi.

Jubilejni darovi za družbo sv. Cirila in Metoda. Darovali so v Ljubljani p. n. gg.: Gimn. profesorji: R. Perušek, M. Pleteršnik, dr. I. Svetina in T. Zupan po 5 gld., M. Petelin 3 gld., Mir. Žakelj 2 gld., ravnatelj A. Senekovič, Anton Bartel, V. Borštner, Frančišek Brežnik, L. Lederhas, Alf. Paulin, Mat. Vodusek in Avg. Wester po 1 gld., skriptor L. Pintar in I. Vrhovec po 50 kr., A. Pucskó in dr. Jos. Šorn po 30 kr. in dr. L. Požar, c. kr. prof. in ravnatelj na mestni višji dekliški šoli 3 gld., Marija Wessner, nadzorovalna dama 2 gld., Božena Serneč, učiteljica 1 gl., profesorji: A. Laharnar, Fr. Orožen in Al. Šubic po 1 gld., Iv. Macher 1 gld. 50 kr., Neimenovan 1 gld. 50 kr., ravnatelj na učiteljskem Frančišek Hubad in profesorji gg.: dr. Frančišek Ilesič in Vodeb po 1 goldinar Anton Funtek 50 kr., glasb. učitelj Ant. Dekleva in vadična učiteljica Ant. Maier in Verbič po 50 kr. Gospodičine Thea Hubadova, Almica Souvanova in Leonija Souvanova po 50 kr. Skupaj 53 gld. 10 kr., doposlanih po č. g. prof. dr. I. Svetini v Ljubljani. — V Moravčah so darovali p. n. gg.: Dekan in dež. posl. Tomo Kajdič 1 gld.; Josip Cegnar, kurat na Vrhpolju, 1 gld.; kaplan Ignac Koren 50 kr.; kaplan dr. Mih. Opeka 1 gl.; nadučitelj Janko Toman 3 gld.; župan in posestnik Ign. Klopčič 2 gld.; posestnik in trgovec Tom. Tome 1 gld.; posestnica M. Detela 1 gl.; posestnik in krčmar Fr. Orehek 50 kr.; posestnik in krčmar na Vrhpolju Janez Pelc 50 kr.; posestnik M. Grad 50 kr. Skupno 12 gld., doposlanih po č. g. dr. Opeki, kaplanu v Moravčah. — V Litiji so darovali p. n. gg.: Nabernik, L. Svetec in Zotman po 5 gld.; Fr. Slane 3 gld.; dr. Pavlič, Oblak, Zupančič in dr. Premrov po 2 gld.; Jare, Roglič, Koblar, Gregorčič, Beneš, Klinc, Haslinger, Jeločnik, Jenko, Šeber, Hutter, N. N., Lebinger, Bergmann in dr. Jamšek po 1 gl.; Magolič, Nedeljko in Kostanjevec po 50 kr. in Preželj 40 kr. Skupno 41 gl. 90 kr. — Poslali so dalje: Gosp. Franc Irman, posestnik v Lokvah, 2 gld. 70 kr. — Slavni »Celjski Sokol« po ondotni podružnici ustanovnine 25 gld. — G. Anton Gnus, nadučitelj v Dolu, iz nabiralnika g. Peklarja 5 gld. in 5 gld. kot dobiček zadnje igre dolskih igralcev. — Po č. g. dr. Mih. Opeki, kaplanu v Moravčah, zbirko 12 gld. — Po č. g. Ivanu Žuži, dekanu in nadžupniku v Laškem, zbirko 28 gld. 50 kr. — Neimenovan v Trnovem 1 gld. — Zbirka iz Litije 41 gld. 40 kr. — Na povabilo g. J. C. Juvančiča zložila lovska družba, zbrana pri gosp. V. Ogorelcu na Škofljici, 5 gld. 30 kr. — Sl. uredništvo »Slovenca«, zbirko 53 gld. — »Zaveza zagorskih Slovencev« po gospej Mariji Weinberger 100 gld. pokroviteljnine in pokroviteljica bode gospica Lavoslava Eibensteiner. — Slavna Blasnikova tiskarna v Ljubljani, 100 gl. pokroviteljnine in pokroviteljica bode gospica Albina Blasnik. — Ženska podružnica v Ormožu, 74 gld. 45 kr. — G. J. Kunce v Št. Juriju ob Ščavnici, 1 gld. — Gospa Leopoldina Šavnik, prvomestnica kranjske ženske podružnice, nabrala med udi 77 gl. — G. Ivan Jebačin, trgovec v Ljubljani in založnik kave družbe sv. Cirila in Metoda, 100 gld. — Ženska podružnica v Gorici po g. blagajničarici Amaliji Drufovki 100 gld. — Obili darovi dokazujejo, da vsi grozni pritiski še niso upihili Slovincem plamena narodne ljubavi. Le tako naprej! Ne udajmo se!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj, 20. decembra. (Poslanska zbornica.) Naučni minister Bylandt odgovarja na interpelacijo poslanca Kareisa in tovarišev glede okrožnice dunajskega okrajnega šolskega sveta o delitvi učencev po veri. Minister izjavlja, da verski moment v smislu obstoječih zakonov ni glavni povod ločitvi učencev po razredih, toda kedar zahteva uspešni verski pouk, da se katoliški učenci ločijo od drugovernih, vlada temu ne more ugovarjati, ker ne uvidi v tem nikakega prestopka obstoječih dolžb. — Zbornica potem nadaljuje razpravo o služabniških plačah.

Dunaj, 20. decembra. Naučni minister je nadalje odgovarjal na interpelacijo posl.

Treuinfelsa v tem smislu, da bo vlada vedno pospeševala verskonravno vzgojo mladine, in da bo minister najodločneje postopal proti učiteljem, katerih delovanje bi se ne strinjalo s tem teženjem. — Posl. Schönerer vpraša predsednika, ali je voljan preklicati besede, izgovorjene v zadnji seji, da je namreč Wolf malopomemben zastopnik. Predsednik odgovori, da ničesar ne preklicuje. Zbornica je potem nadaljevala razpravo in rešila nespremenjene prve tri člene vladne predloge glede služabniških plač. Seja se nadaljuje. — V današnji večerni seji dovrši zbornica razpravo o tej predlogi.

Dunaj, 20. decembra. „Wiener Zeitg.“ objavlja cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim se nadvojvodinji Stefaniji podeljuje pokroviteljstvo rudečega križa.

Dunaj, 20. decembra. Uradno se dementuje vest nekaterih listov, češ, da namestnik demisionirati župan dr. Lueger in apelovati na zaupanje svoje stranke v mestnem zboru.

Gradeo, 20. decembra. „Grazer Tagbl.“ piše, da so se tudi mej kaznjence, bivše vojake, razdeljevale jubil. svetinje. Častniki so ugovarjali ter izjavili, da se jim svetinje ne smejo izročiti, dokler ne prestanejo kazni.

Zagreb, 20. decembra. Po izjavi posl. barona Rukavine, da opozicija ne more pritrditi indemnitetni predlogi, ostavila je opozicija zbornico, le posl. David Starčević je vztrajal pri seji. Večina je nato vsprejela vladno predlogo in tudi nagodbeni provizorij.

Budimpešta, 20. dec. Posl. Rakovsky se je v današnji seji pritoževal, zakaj vlada ne odgovori na interpelacije. Ministerski predsednik je odgovoril, da se to ne more zgoditi, dokler ni izvoljeno predsedstvo. Daljša razprava se je vnela o besedah posl. Barta: „Danes ustavo, jutri kralja.“ Ker je bil ta poslanec odsoten, se zadeva ni poravnala. — Poslanec Ozaki je v svojem govoru naglašal, da more le sprememba v vladi, pred vsem odstop barona Banffyja, asanirati sedanje razmere.

Služba organista (cecilijanca) in cerkvenika

je razpisana do novega leta.

Več se izve pri podpisnem cerkvenem predstojstvu.

Župni urad v Št. Rupertu na Dolenjskem, dne 15. decembra 1898.

878 3—3

Jan. Merveo, župnik.

Št. 89535.

Razglas.

Podpisani magistrat oddaja

izpraznenje grebeničnih jam

topničarske vojašnice za leto 1899,

ter sprejema ponudbe do 25. t. m.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 12. decembra 1898.

Berolin, 20. decembra. Cesar Viljem je vsprejel avstr.-ogerskega poslanika v avdijenci, ki se je v ime cesarja Fran Josipa zahvalil za čestitke povodom vladarske petdesetletnice. — Tudi o zadnjem pismu, ki ga je cesar Viljem doposlal avstr. cesarju, je bil danes razgovor. Popoldne je bil poslanik zopet v avdijenci.

Pariz, 20. decembra. Pod razvalinami nove stavbe, ki se je sesula v nedeljo zvečer, so našli do včeraj pet ubitih in 25 ranjenih delavcev.

Madrid, 20. decembra. Sinoči se je vršil ministerski svet, pri katerem se je sklenilo, da izroči Sagasta kraljici demisijo celega kabineta. Kraljica je pozvala k sebi senatnega predsednika Montero Riosa, ki splošno velja za naslednika Sagastovega.

Madrid, 20. decembra. Vojni minister je v nekem pogovoru naglašal, da radi karlistične agitacije treba zvišati število stalne armade na 140.000 mož, za kar se bo potrebovalo 20 milijonov pezet.

San Sebastian, 20. decembra. Poveljnik severne armade je zapovedal, da se morajo razpustiti vsi klubi karlistov.

Atene, 20. decembra. Admirali na Kreti so imenovali pokrajinske župane ter nastavili obč. zastope in začasna sodišča.

Svila za nevestine obleke 65 kr.

do gld. 14.65 meter — istotako črna, bela in barvena Hennebergova svila od 45 kr. do gld. 14.65 meter — v najmodernejših tkaninah, barvah in vzorcih.

Na zasebnike poštne in carine prosto na dom. —

Vzorec obratno. — Dvojni pismeni porto v Švico.

Tovarne za svilo G. Henneberg

(c. in kr. dvorni zalagatelj) v Carihu. 56 8 6

Umrli so:

18. decembra. Alojzija Lukežič, čuvaja žena, 48 let, Ulice na Grad 12, srčna hiba — Matija Gregorka, umirovlj. brzojavni sluga, 58 let, Martinova cesta 58, jetika.

V bolnišnici:

16. decembra. Anton Cerar, dninar, 70 let, vsled raka.

17. decembra. Mihael Remškar, delavec, 41 let, jetika.

18. decembra. Valentin Semrajc, gostač, 57 let, exud. pleurit. sinistr.

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporočila
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

886 3—2

DOMAČI OBRT!

Prva kranjska tvrdka jermenarskih, sedlarskih in torbarskih proizvodov

Fran Primožič Dunajska cesta št. 6 v Ljubljani.

Slav. občinstvo in prečast. duhovščino opozarjam najljubše na svoj povečani in novourejeni obrt. Kdor se zanima za napredek domačega obrta, prosim, naj si ogleda mojo veliko zalogo konjskih oprem za vožnjo in ježo, kovčegov, torb itd. domačega proizvoda.

V zalogi imam razne vrste jermen za stroje, veliko izbor vseh potrebnih za konje, kakor tudi krasne zvonce za sani iz prave kovine. Prodajam, kupujem in posojujem že rabljena sedla ali pa cele jezde opreme.

Ob enem usojam si naznanjati, da pričnem v kratkem času kupiti s starinami (antikami).

Vsa, tudi najmanjša naročila, kakor tudi popravila od tu in zunaj se točno in ceno izvršujejo.

Dobro blago, cene zmerne, solidna postrežba.

Ilustrirane cenike pošiljam na zahtevanje brezplačno.

Primerna božična in novoletna darila

v veliki izbiri po znižani ceni. 471 50—48

Dunajska borza.

Dne 20. decembra.	Dne 19. decembra.	Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. 30 kr.
Skupni državni dolg v notah	101 gld. 35 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 > — >
Skupni državni dolg v srebru	101 > — >	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 > 50 >
Avstrijska zlata renta 4%	120 > 05 >	Rudolfove srečke, 10 gld.	25 > 50 >
Avstrijska krona renta 4%	101 > 45 >	Salmove srečke, 40 gld.	86 > 40 >
Ogerska zlata renta 4%	120 > — >	St. Genois srečke, 40 gld.	84 > 50 >
Ogerska krona renta 4%	97 > 70 >	Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 > — >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	916 > — >	Ljubljanske srečke	24 > 25 >
Kreditne delnice, 160 gld.	359 > 60 >	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 > 50 >
London vista	120 > 45 >	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3515 > — >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 97 ¹ / ₂ >	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	426 > — >
20 mark	11 > 79 >	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	63 > 75 >
20 frankov (napoleonor)	9 > 55 >	Splošna avstrijska stavbinska družba	113 > — >
Italijanski bankovci	44 > 35 >	Montanska družba avstr. plan.	198 > 78 >
C. kr. cekini	5 > 70 >	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	176 > 50 >
		Papirnih rubljev 100	127 > 37 >

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.